

DE GROTE BOURGONDISCHE HUWELIJKEN

Filips De Goede en Isabella van Portugal.

Met Jan zonder Vrees, zoon en opvolger van Filips de Stoute, wordt de zelfstandigheidspolitiek verder uitgewerkt. De cynieke hertog die zijn leven lang een handige maar gewetenloze bascuulpolitiek voerde en zelfs voor geen moord terugdeinsde, wist de onafhankelijkheid van het graafschap te handhaven zowel tegenover het keizerrijk als tegenover de Engelsen en de Fransen, en aldus zijn fiere leus “ Ic houd” eer aan te doen.

Zijn enige zoon Filips, later bijgenaamd de Goede, vertoefde in het Hof ten Walle of Prinsenhof toen hij vernam dat zijn vader Hertog Jan, op 10 september 1419 door trawanten van de Franse Dauphin op de brug van Montereau werd vermoord. Filip's vrouw, zuster van de Dauphin, moest de eerste woede-golf van Filips opvangen “Uwe broeder heeft mijn vader vermoord”. De arme Michaëla zou de beschuldigingen niet lang overleven, want zij stierf nog geen drie jaar later op 8 juli 1422, misschien wel vergiftigd door een Duitse vrouw, Durse Spazequerin!

De grote Hertog van het Westen was echter te optimistisch en rondborstig van karakter om er lang over te treuren. Ook zijn tweede vrouw bracht hij in oktober 1425 zonder veel tranen naar haar laatste rustplaats en toen kwam eindelijk, in 1430, zijn derde, het groot en prestigieus huwelijk met Isabella van Portugal.

De Conditor Belgii zoals Justus Lipsius hem genoemd heeft, of beter nog de “Goede Hertog” zoals ons volk hem noemde (behalve de Gentenaren na de slag van Gavere), uit dankbaarheid voor de vrede en de welstand welke zijne regering de Nederlanden bracht, was in 1430 een der machtigste monarchen van Europa geworden. Later zou hij zijne bezettingen zelfs nog uitbreiden en zich als de gelijke van de koningen en keizers aanstellen: “Philips, bi der gracie Gods, hertoghe van Bourgongnen, van Lothricke, van Brabant, van Lymborch, graef van Vlaendre, van Artois, van Zeelant ende van Namen, meergraef des Heilichs Rijcx, heer van Vrieslant, van Salens ende van Mechelen”.

In dit machtige rijk, een parel: Vlaanderen, land van weelde, van voorspoed. Het is daar dat Filips zijn huwelijk zou laten inzegenen en er aan de vreemde prins en afgevaardigden het zuiverste staaltje geven van wat toen alom in Europa geprezen en geroemd werd als “les fastes de Bourgogne”.

Het huwelijk van Filips met Michaëla was pro-frans geweest, dat met Isabella

zou pro-engels zijn.

Afgevaardigden van de hertog, waaronder Jan van Eyck, waren de bruid aan het hof van Jan I, koning van Portugal gaan afhalen. Op 29 december 1429 arriveerde de prinses met haar talrijk gevolg te Sluis waar zij op de komst van hare verloofde wachtte. Het huwelijk werd op 7 januari 1430 door Jean de Thoisy, bisschop van Doornik, ingezegend doch de werkelijke plechtigheden en feesten zouden vanaf 10 januari te Brugge doorgaan, de stad die met hare 150.000 inwoners, hare prachtige gebouwen en kerken, hare smalle doch kunstig versierde straten, op de talrijke vreemde prinsen en genodigden een onvergetelijke indruk moest laten.

Filips de Goede wou immers van die feesten een enig spektakel maken. Hij wou dat de vreemde gasten de stad zouden verlaten met het beeld van een praalvertoon welke dit van de Franse en Engelse koningen overtrof, met het idee dat Bourgondië waarlijk het schoonste en het rijkste land van Europa was.

Filips wachtte zijn echtgenote op in het hertogelijk paleis. Men heeft geschreven - want met schrijft het altijd in dergelijke omstandigheden -, dat hij dol verliefd was op de mooie Isabella, ofschoon de feiten dra het tegenovergestelde zouden bewijzen, en dat hij zelfs zou gezegd hebben: *Aultre n'auray Dame Isabeau tant que vivray*”!

Verliefd of niet verliefd, de hertog wou met dit huwelijk een grote slag slaan. Midden het festijn zou hij de Orde van het Gulden Vlies stichten, waarvan hij sedert jaren droomde, orde die zijn politieke macht en zijn prestige moest verstevigen en meteen ook, als tegenhanger van de Engelse Orde van de Kouseband, de volledige zelfstandigheid van de Grote Hertog van het Westen moest onderlijnen.

Op die 10 januari is Brugge een aardsparadijs voor het oog. Duizenden vlaggen en banieren wapperen aan de gevels, op alle pleinen werden verhogen opgetimmerd waarop Bijbelse en mythologische scenes worden uitgebeeld. Bij de stadspoort staan niet minder dan 800 vreemde kooplieden, symbool van de bloei van Brugge's handel, opgesteld op het ogenblik dat dame Isabella die vroeg in de morgen met zeven schepen Sluis langs het kanaal van Damme had verlaten, om 9 uur hare intrede deed in de stad. Honderden notabelen uit het hertogdom wachtten haar op in *“moult bel estat grandement”*.

Nooit heeft Brugge een dergelijk schouwspel geboden van kostbare stoffen, rijke klederdrachten, praalwagens, ruiters, hofdames, somptueus uitgeruste soldaten, knechten en dienaars. Sommige wagens uit de stoet, die meer dan twee uur nodig had om het paleis van de hertog te bereiken, werden door zestien paarden voortgetrokken. Sommige dames waren vergezeld van vier

honderd ruiters en ridders. Er was, geschenk van de regentes van Frankrijk, een chariot pendant moult richement doré, couvert de drap d'or, dont les pommeaux d'argent doré et émaillé pesaient plus de cent marcs d'argent" en ook de draagstoel "tant richement doré que il n'estoit point à penser" waarin Isabella plaats nam.

Langs de doortocht van de stoet hadden de leden van de 54 neringen van Brugge, allen in schitterende klederdracht post gevat, terwijl overal fanfares en trompetgeschal de kreten van het volk begeleidden. Men had zelfs naast muzikanten grote wijnpotten geplaatst, wat natuurlijk, in Vlaanderen, de ijver verdubbelt...

Voor het paleis kondigden 76 trompetters de hertog de komst van zijn prinselijke bruid aan.

Het spektakel voor het oog zou nu urenlang gepaard gaan met een festijn voor de maag.

Filips was de man niet om dit gedeelte van het programma te verwaarlozen. Hij had een ganse straat ingepalmd om het paleis te vergroten ten einde vier nieuwe keukens en evenwel rotisseriën op te trekken. Om de genodigden te kunnen ontvangen had men ook een reusachtige eetzaal moeten bouwen, 146 voet lang, 76 breed, waarvan de muren bekleed waren met kostbare drape-riën; op de twee dressoirs, elk 20 voet lang, had men met moeite het gouden en zilveren vaatwerk van de hertog kunnen opstapelen!

Wanneer alle genodigden hun plaats hadden ingenomen, bood de zaal een feë-riek aspect van praal en weelde: "les perles, émeraudes, saphirs, rubis, pierre fines, les broderies d'or et d'argent étaient semées comme une pluie d'étoiles sur les jupes historiées, les manteaux de samit, les souliers à poulaines, les hennins, cônes croissants et coiffures"; "oncques ne furent vues tant de riches robes de drap d'or et orfaverie que en icelle feste"!

Er waren zovele gerechten als genodigden, zovele tussengerechten als gerechten, want Vlaanderen moest ook die reputatie eer aandoen!

En die gerechten waren geen prullen. Een hunner stelde een kasteel met vier torens voor waarop het banier van de hertog wapperde; een ander een "grand pasté où il y avait un mouton tout vif, teint en bleu et les cornes dorées de fin or". Klein was het stuk niet, want "en icelle pasté étoit un homme nommé Hansse, le plus appert que on scau, vestu en habit de beste saulvaige; et quant le pasté fut ouvert, le mouton saillit en bas et l'homme au bout de la table alla folâtrer à Madame d'Or, une moult gracieuse folle".

In die tijd was een koninklijk feest ook een volksfeest, en Filips de Goede had er ook voor gezorgd dat de Bruggelingen op die heugelijke dag van dorst niet zouden sterven.

Gans de dag en ook gans de nacht stroomde de wijn met volle geuten uit twee

reusachtige fonteinen voor het paleis, wat van aard was om er de nodige stemming en geestdrift in te houden, en er zal wellicht geen Bruggeling geweest zijn die vroeg of nuchter in zijn bed zal gekropen zijn...

Filips had miljoenen uitgegeven voor dit huwelijksfeest doch het was niet enkel voor de mooie ogen van de nochtans beeldschone Isabella. Zo verliefd zal de hertog wel niet geweest zijn.

De clou, de apotheose van dit Barnumfeest was de stichting van de Orde van het Gulden Vlies, op het einde van het festijn, wanneer reeds menig glas was geleefd geworden, door de wapenkoning aangekondigd: “Mon dict Seigneur le duc a empris et mis sus, un ordre qui est appelé la Toison d’Or, auquel outre la personne de monseigneur le duc, à vingtquatre chevaliers de noms et d’armes et sans reproches, nés en légal mariage...”

Daarmede besloot de hertog het feest met een coup de théâtre dat meer nog dan het praalvertoon, de genodigden voor immer zal bijgebleven zijn als de daad en het symbool welke samen de macht en het karakter van de nieuwe Europa-monarch, de Conditor Belgii, in hun volle daglicht hadden gesteld.

Pierre Kluyskens
